

ОТНОШЕНИЕТО НА ХРИСТОС КЪМ ГРЕХА И ГРЕШНИЦИТЕ

Още преди идването на Месия пророците са предсказали главните събития от живота Му, както и някои черти на характера Му. „Старозаветният евангелист“ прор. Исая образно описва Христос така: **„няма да викне, нито да възвиси гласа Си, и няма да даде да Го чуят на улиците; пречупена тръст няма да строши, и тлеещ лен няма да угаси; ще произвежда съд по истина“**(Ис. 42:2-3). Сам Христос застава пред всички в храма и прочита текста от свитъка на пророка, в който се говори за Него: **„Дух Господен е върху Мене; затова Ме помаза да благовестя на бедните, прати Ме да лекувам ония, които имат сърца съкрушени, да проповядвам на пленените освобождение, на слепите прогледване, да пусна на свобода измъчените, да проповядвам благоприятната Господня година“** (Лук. 4:18-19; Ис. 61:1-2).

Евангелистите ни привеждат редица примери, в които се разкрива богатството от милост и човеколюбие, което Христос проявява към грешните и страдащи люде. Той общува с тях, без да гледа на произхода и начина им на живот, а главната Му цел е грижата за спасението на техните души. Това става повод книжниците и фарисеите да Го упрекнат, че **„яде и пие с митаря и грешници“** (Мат. 9:11). На тази реплика Христос отговоря с думи от Писанието: **„Идете и се научете, що значи: „милост искам, а не жертва“. Защото не съм дошъл да призова праведници, а грешници към покаяние“** (Мат. 9:13), като припомня думите на прор. Осия 6:6 – **„Защото Аз искам милост, а не жертва, и богопознание повече, нежели всесъжжения“**. Христос идва да изпълни волята на Отца, която е не да съди света, а да го спаси, като призове грешниците към покаяние и ги приведе към Отца, за да бъдат **„едно стадо и един Пастир“**(Иоан 10:16). Това е волята на Отца, а книжниците и фарисеите, не само не милеят за ближните си и спасението им, но се явяват и техни строги съдници, много преди окончателния Божи съд. Главната причина книжниците и фарисеите да мразят Христос и да замислят убийство Му е тази, че сърцата им стоят далеч от Закона, и че нямат истинско богопознание и богопочитание. Те Го мразят затова, че върши волята Божия, като така разобличават сами себе си: **„Ако не бях сторил между тях делата, които никой друг не е сторил, грях не щяха са имат; а сега и видяха, и намразиха, и Мене, и Отца Ми. Но това стана, за да се сбъдне словото, писано в Закона им, че Ме намразиха без вина“** (Иоан. 15:24-25).

Христос не веднъж ги изобличава книжниците и фарисеите заради тяхната външната праведност, прикриваща вътрешна нечистота, като ги сравнява с **варосани гробници**, а неприкритата им злоба - със злия нрав на **ехидната** (библейско название на отровна африканска змия, станала нарицателно за зъл и коварен човек): **„Горко вам, книжници и фарисеи, лицемери, задето се оприличавате на варосани гробници, които отвън се виждат хубави, а вътре са пълни с мъртвешки кости и с всякаква нечистота; тъй и вие се показвате на човеците праведни, а отвътре сте пълни с лицемерие и беззаконие... Змии, рожби ехиднини, как ще**

избегнете осъждането за геената?” (Мат. 23:27-28, 33). Докато Христос проявява милост към грешниците, книжниците и фарисеите, възстават срещу Божествената милост и прощение, като изискват спазването на Закона с цялата му строгост, дори до назаказание на грешника със смърт. Водени от завист и омраза към Христос, те търсят начин да Го обвинят в нарушение на Мойсеевия закон или на римския закон, като по този начин Го zlepоставят пред народа или пред римската власт.

Евангелист Йоан Богослов разказва за едно събитие, случило се между трета Пасха и Пасхата на Христовите страдания, по време на празника Шатри. Докато Христос е в храма и поучава, книжниците и фарисеите довеждат до него една жена, уловена в прелюбодеяние. Престъплението не подлежи на съмнение, защото има свидетели, доведена е и извършителката, като целта е да принудят Христос да потвърди най-тежкото наказание, предвиждано от Мойсеевия закон – смърт, чрез убиване с камъни. Ако Христос определи друго, ще наруши Мойсеевия закон, а ако поиска смъртно наказание, ще наруши римските закони, които не позволяват на иудеите да наказват със смърт. Очевидната им цел била да поставят Христос в капан и да Го изобличат. Без съмнение Той е разбрал коварството им, но постъпва като Бог и като Спасител на всички човеци - неги изобличава явно и вместо да огласи скритите им грехове, както постъпили те с жената-прелюбодейка, Той се обръща към тях и им казва: **„който от вас е без грях, нека пръв хвърли камък върху нея”** (Йоан. 8:7), след което започнал да пише по земята с пръст думи, които за тяхната съвест се оказали изобличителни. Христос успява да достигне до сърцата на всички – и на жертвата, уловена в прелюбодеяние, която усетила Божествената любов и милост, обещава да не греши вече, както и до сърцата на нейните обвинители, които се разотиват изобличени и засрамени. Наистина те не се покаяват, но гордостта им е сломена, а коварството – съкрушено пред лицето на Божествената правда. Думите на Христос: **„Жено, де са твоите обвинители? Никой ли те не осъди?”** (Йоан. 8:10) звучат като присъда над всички самозвани съдници. Той също не произнася присъда над нея – от една страна това е смирението Му пред Отца като на Син Човечески, а от друга - послушание пред волята Му, която е да спасява, а не да погуби.

Този пример ясно ни показва, че човешката справедливост е една, а Божествената – съвсем друга. Човект съди винаги с двойна мярка – една към самия себе си, а друга – към всички останали. Божествената справедливост винаги се предшества от Божествената любов, затова и в много случаи изглежда нелогична, според нашите човешки разбирания. Това най-ясно се илюстрира в притчата за милостивия цар и немилостивия слуга (Мат. 18:23-35). Бог прощава на човека без каквито и да е предпоставки, защото любовта е истинската Му същност и всичките Му дела са предшествани от нея. Това най-пълно се разкрива в Христовото изкупително дело, където Христос показва на дело, че пръв ни е възлюбил и се е пожертвал за нас, още докато бяхме и продължаваме да бъдем грешни, и много преди ние на свой ред да Го възлюбим (Рим. 5:8).

ЧОВЕШКАТА СПРАВЕДЛИВОСТ И ЧОВЕКОЛЮБИВАТА НЕСПРАВЕДЛИВОСТ НА БОГА

Архим. Андрей Конанос

***Затова царството небесно прилича на цар,
който поиска да си разчисти сметката със слугите си.
(Мат 18:23-35)***

Уверявам ви, че всички имаме проблеми и понякога търсим помощ от някои хора, за които мислим, че нямат толкова много проблеми, но и те имат, всички имат проблеми, това ни обединява, тази болка, тази обща човешка природа, общото човешко безсилие, тази обща потребност - да потърсим Божиата милост и утеха един от друг. Много е красиво един човек да подкрепя друг, да му казва по някоя хубава дума с любов, и така неусетно да измине този живот, да преминат дните ни и постепенно, без да усетим, пред нас ще се открие друга реалност, небесната реалност, където няма ни болка, ни скръб, ни въздишка. Там вече няма да въздишаш, няма да скърбиш, няма да има болка, притеснение, болест, смърт, рак, който мъчи толкова хора, присаждания, страдания, всички тези неприятни неща там няма да съществуват. Тук обаче ги има. Затова се нуждаем от голямо търпение. С търпение очаквай Господа и ще видиш, че накрая Той няма да те разочарова, Христос никога никого не е разочаровал. Дори някой да казва, че се е разочаровал, ще дойде миг, в който ще разбере, че и това, което сега счита за разочарование не е, защото животът още не е приключил. По-добрите неща още не са дошли, но ще дойдат. Нужна е обаче надежда, жива вяра и търпение да видиш какво ще стане по-нататък. Дарът, който Бог ти подготвя, идва, на съседната улица е. Сега те боли, притесняваш се, сега имаш проблеми – по-нататък ще настъпи нещо хубаво.

Стига всички тези проблеми, всички тези изпитания, през които минаваме, да ни преобразят, да преобразят нашия живот, да променят душата ни към по-добро, да ни осветят, да живеем това, което се казва в псалмите, че тази промяна е от десницата свие – тази промяна, това преобразяване е последица от намесата на Божиата десница, добрата ръка на Бога дойде в сърцето ти, преобрази те, промени те и те усъвършенства. Дано всеки ден ставаме повече християни. Ти си християнин, и аз съм, кръстени сме, но християнин ли съм, Христов ли съм, дали съм такъв човек, какъвто Бог ме иска? Знаеш ли какво ще рече християнин? Аз още не съм разбрал точно какво ще рече. Разбирам, че не съм такъв, какъвто трябва да бъда.

Веднъж един мой приятел – седемдесетгодишен йеромонах на Света гора, който имаше детска душа, ми каза: „Излизал съм от Света Гора много малко пъти в живота си. Тук съм от 50 години и съм излизал няколко пъти - пет-шест пъти ми се наложи. Ако в града, където живееш, мине или дойде някой друг от друга планета - да речем, че има живот на друга планета - и дойде някой човек на земята, ще узнае ли изобщо, би ли разбрал, че на тази земя, където ти живееш, през твоя град, е минал Христос?“

Би ли разбрал, че Христос се е родил? Като гледа хората ще разпознае ли кои са християни, а кои - не? Не по документи, не по това дали се кръстят; т.е. не по никакви външни белези, а дали ще разбере, че Христос е минал от промяната,

която би видял в душите на хората? Открояват ли се днешните християни? Открояват ли се по висотата на техния живот, по отношение на духовното култивиране на тяхното сърце, дали са различни от останалите? Не да се отличават егоистично, а за да помогнат спасително и човеколюбиво на цялото човечество, на всички хора. Не знам. Замислям се дали сме такива, каквито Господ иска да бъдем и дали чрез нашия живот свидетелстваме за Христос. Някои пъти другите дори не разбират, че сме християни и някой ще каже: „Какво да правя? Да започна да викам и да крещя?“

Напротив, ако правиш това, ще бъде още по-лошо. Въпросът не е да започнеш да викаш и да казваш това по един формален, външен начин, а другият да те вижда и да разбира, че върху себе си имаш нещо, което се откроява и го привлича, което се откроява и очарова, което се откроява смирено, и когато другият те вижда, и усеща, че сърцето ти е чувствително сърце, омекнало сърце, не е твърдо, да разбере, че си възроден човек, имаш чувствителност, доброта, смирение. Смирение? Велико нещо. И да излъчваш това и то да се вижда, да се предава и да сияе около тебе. Понякога, не го крия, понякога в повечето светски хора, които изобщо не ходят на църква, виждаш красиви елементи, които на първо място християните би трябвало да имат, но ние, християните, ги нямаме, а ги имат тези хора, които не ходят толкова много на църква, не са много църковни, които не ходят на библийски уроци, не са абонирани за християнски списания; те обаче са повече християни в своето поведение: по-честни, по-искрени, по-откровени, не лицемерничат, казват това, което са и го показват. Може да не са свети, но са честни спрямо това, което са и го приемат.

Това, което Църквата иска да направи от момента, в който сме се родили, докато умрем, е чрез Божията милост да ни промени, да ни преобрази, да смекчи сърцето ни, от каменно да го направи сърце от плът, човешко сърце, чувствително сърце, и дано някога стане като сърцето на Христос, като благоутробие на Христос, като добротата на Господ, та и ние да я придобием. Това иска да направи Църквата, да ни смекчи, да ни освети, да ни преобрази, защото годините минават, докато дойде часът, в който ще отминем от този живот. И въпросът е: успя ли да станеш Христов човек, да омекне сърцето ти, успя ли да се промениш, да станеш такъв, какъвто Бог те иска? И Господ какво иска най-вече? Той иска най-вече нашето добро; естествено много са красивите неща, които Бог ни дарява. Бог иска да ни направи абсолютно щастливи, напълно блажени, напълно прославени, да се уравни с нас със самите себе си, с Бога, със света, с небесния и земния свят, но една от многото подобни превъзходни цели, които Бог има за нас, е да смекчи нашето сърце и да ни дарува това благоутробие, тази благост, милосърдие и любов към нашите близки.

Повечето пъти ние сме жестоки и отмъстителни, но въпреки това казваме, че вярваме в Христос, казваме, че сме църковни хора и въпреки това не можем лесно да простим, не можем да покажем милосърдие, да покажем любов към братята си. Сещате ли се за евангелския случай, който показва болката на Бога за нас, че нямаме тази доброта. Сещате ли се за онзи случай, в който се казва, че царството небесно прилича на цар, който поискал да види как са живели хората в неговото царство, слугите, да види какво са направили в живота си, какво са постигнали в борбата. *„Царството небесно прилича на цар, който поиска да си разчисти сметката със слугите си“*. Я да видим, да се разберем, дойдете да видим какво направихте, докато стигнахте в борбата, която водехте. Отишъл един негов

слуга, който му дължал изключително голяма сума, десет хиляди таланта, астрономическа сума за онази епоха и той не можел да я върне, нямал толкова, къде да я намери. Той дължал много, но нямал, и царят, който го съдил, казал: тогава да извикаш жена си, децата си, които ще взема като слуги в замяна на това, което ми дължиш, твоето семейство, къщата, всичко... И този слуга какво направил? Паднал на земята смирен, развълнуван, омекнал за малко, поклонил се на господаря и казал – *господарю, много те моля, имай търпение и великодушие и ще намеря начин, ще ти ги върна, но имай търпение. Не бързай да ме съдиш, прояви търпение. Дай ми още една възможност.* В притчата се казва, че господарят на този слуга, този цар се смилил. *„А господарят на този слуга, като се смили, пусна го и му прости дълга“.* И какво му казал: *„Аз се смилявам над тебе, моето сърце се трогна от това, което каза и не просто не искам да се изморяваш да ми връщаш парите в даден момент, а ти прощавам дълга!“*

- Защо?
- Заради тебе. Защото те обичам! Защото така!

Не съществува „Защо?“ у Бога; когато Бог те обича, когато Бог прощава, когато Бог милва, не съществува логическо обяснение. Ние не Му правим никакъв подарък, за да ни прости, Бог ни прощава без предпоставки. Той ни прощава, защото е любов, Бог е любов. Ние даваме, за да ни дават, правим добро, когато ни правят добро; това е законът на природата, природна връзка на човека – даваш ми, дават ти. Бог казва – *Не! Аз се разпъвам за вас преди вие да Ме възлюбите, преди вие да паднете на коленете и да кажете „Съгреших!“*, преди вие да заплачете, преди вие да се покаете, преди да постите, да правите бдения, духовна борба, преди всичко това *Аз ви прощавам, обичам ви, разпъвам се за вас, проливам Моята драгоценна Кръв за цялото човечество, за всички съгрешения преди да ги направите, каквито и да са те!* Първото движение е Негово, Той Първ ни възлюби- въпреки че бяхме грешни, Христос умря за нас, докато бяхме и продължаваме да сме грешни, Господ прави първото благородно движение на любов, първата атака на тази любов и ни „притиска“ в Своята милост, Той ни обсажда със Своята милост и казва- *Аз правя това движение, прощавам ти!* Това го преживяваме, ние, християните, преживяваш го и ти, нали? Преживяваш го в тайнствата на Църквата. Когато отиваш и се причастяваш и свещеникът много пъти казва тези думи – и много пъти духовниците казваме – *Тяло и Кръв Христови* – постоянно, на всеки вярващ. Понякога казваме целия израз – *Тяло и Кръв Христови за опрощение на греховете и вечен живот.* Причастяваш се с Тялото и Кръвта Христови за опрощение на греховете и греховете, които си извършил, ти се прощават. Причастяваш се, биваш опростен и в тебе влиза вечният живот. И казваш:

- Какво съм направил, Господи, та ми прощаваш? Нима това е постът, който пазих преди два дена и кратката борба, която водих?

Не, възлюбени мой. Първото св. Причастие и първата жертва, първия път, когато е била извършена тази велика жертва на Голгота, не е била извършена след пости и дела от наша страна, а чрез Христовата любов, и след това от благодарност, от боголюбие, от любов ние искаме да направим нещо за Бога и постим, подвизаваме се, молим се, въздържаме се. Първ обаче Христос ни е възлюбил и от благодарност и ние правим нещо и Христос казва– *Аз ти давам опрощение на*

греховете – причастяваш се и ти прощавам греховете! Крал ли си? Прощавам ти! Убивал ли си? Покая ли се, изповяда ли се? Смири ли се? Аз ти прощавам. На Голгота вече съм ти простил, преди ти да направиш нещо от всичко това. Простил съм ти, но сега ти от благодарност идваш и ми казваш – Господи, благодаря ти за тази милост, която си ми показал и искам да ти кажа греховете си!

Не че не ме опростил, простил ми е. Опрощението е било дадено на Голгота, дадено е, но сега аз идвам с прострени длани, просейки Твоята милост и за това, което съм направил; Ти, Господи, вече си ме възлюбил, вече си ми простил. Кое е естественото, възлюбени, когато вземеш това голямо опрощение, когато те залее тази велика милост, това велико Божие милосърдие, какво трябва да бъде най-естественото движение, следващия стадий на твоята душа? Кое ще бъде най-естественото? Да се стопиш, да се съкрушиш, да почувстваш как костите ти омекват като восък и да кажеш, *Господ каква е тази доброта, която ми показваш? Господи, каква е тази любов, която ми показваш? Господи, нищо не съм направил!* И ти ми казваш – *за опрощение на греховете и вечен живот – на мене, на мене, пръстта, глината, ми даваш цялото небе, на мене, престъпника, затворника на собствените ми страсти, и ме извеждаш на мястото на свободата, на мене, страстния, ми даруващ Твоето безстрастие, любов, слава, Господи, какво да правя, какво да направя, за да ти кажа Благодаря!?* И Господ казва - *да направиш . . . нищо да не правиш, остави душата си да се напои от тази милост и когато се напои от нея, спонтанно ще омекне, не е нужно да водиш борба, не е нужно да се стягаш, за да вършиш доброто и да кажеш – сега, след това ще стана добър, ще върша добро, ще върша добри дела, ще бъда любезен, не!* Ако си добър след натиск, това добро не е като отговор на Божията милост, а е добро, което чрез технически похвати се опитваш да покажеш и да се вижда. Не. Когато почувстваш да те залива Божията благодат, когато вземеш участие в Тайнството на св. Причастие, когато отидеш и се изповядаш и почувстваш, че Господ те обича и ти прощава каквото и да си направил, че Църквата пак те приема в нейните обятия и че Христос те изпълва с Неговите целувки и любов, съблича скверната ти дреха и ти дарява нова одежда, поставя ти царски пръстен, дава ти нови обувки, за да ходиш по пътя на Неговата любов и мир и те прави нов човек, когато почувстваш всичко това, след това не са нужни проповеди, душата ти се трогва, разтърсва се, става чувствителна, става смирена и казва – *Христе мой, Христе мой, благодаря Ти! Благодаря Ти, благодаря Ти!* и постоянно се молиш с броелицата, казвайки *Благодаря Ти!* Нищо друго. На всяко възелче казваш – *Христе мой, благодаря Ти!* И от очите ти текат сълзи на любов и благодарност и постоянно казваш – *Слава Тебе, Господи, слава Тебе! Слава Богу!* И не се насищаш да казваш – *Господи, не искам нищо да прося, не искам нищо повече в живота си! Чувствам се толкова изпълнен, толкова щастлив, толкова наситен! Защо? Защото получих Твоята милост, взех Твоята милост.*

- Това обаче са теоретични неща!

Кое - това, че си получил Божията милост, не е теоретично, а онтологично състояние, то е екзистенциално, реално преживяване, Божията милост те залива, това не е твоя фантазия и впечатление, а движение на Бога към тебе. Христос влиза в твоето сърце, прощава ти, прегръща те, милва те, просветлява те, дава ти всички хубави неща и оттук нататък казваш – *добре, и аз почувствах Христовото докосване!*

След това, възлюбени мой, ще се появи повод да покажеш дали Божията милост, която си почувствал, наистина те е смекчила, наистина от безчувствен те е направила чувствителен, дали от жесток, какъвто си бил преди, те е направила благ човек, ще се появят поводи в живота ти, за да покажеш дали си усвоил благодатта, която си получил. Дали благодатта, която си получил от Бога, си я направил твое притежание и не си я оставил да се търкулне, както става с дъждобрана, който децата пъти носят през зимата в дъжда, който пада върху тях, капките се търкулват по дъждобрана и не попиват в дрехите на децата, не ги докосват. За съжаление, така правим и с Божията милост, защото много пъти, докато пада върху нас, докато иска да влезе в нашето сърце, за да може Бог да ни просветли, правим така, че за съжаление тази милост се отдалечава и приемаме напразно Божията благодат. И апостолът ни моли и казва *не приемайте напразно Божията благодат*, не я приемайте безцелно, да не бъде напразно тази Божия благодат и милост, това, което Бог даром ти дава, не го губи, а Негова доброта и любов да те променят и трогнат. *Да, трогна ме, ходих на службата, колко хубаво се почувствах, гледах иконите, таманът благоухаеше, хубаво умиление, колко хубаво е всичко.*

Да, всичко това е хубаво, теоретично, изглежда хубаво в началото, но на дело ще се види дали реално те е променило. След малко. Кога? Когато излезеш от храма, веднага щом спреш молитвата и влезеш във всекидневния живот, когато дойде колегата ти, брат ти, който ти дължи нещо малко, както и ти дължиш на Бога много - и другите са длъжници спрямо нас - и те ни дължат нещо, тоест отнесли са се зле с нас, дължат ни пари, дължат ни добро поведение, добра дума, добър поглед, да, и Бог иска да види – *тази милост, която ти дадох, докосна ли те? Както Аз се отнесох към тебе с благодат, ти сега ще се отнесеш ли с благодат към другите? Аз се отнесох благородно към теб и ти каза, че си се трогнал. Въпреки това Аз видях, че не след дълго дойде някой, който се обърна към тебе, а ти му говори много грозно, много остро, обиди го жестоко, поиска да отмъстиш, виждам те да ходиш по съдилища с жена си, ти, който каза, че изповедта, която направи, те трогна и Аз ти простих всичко, след това отиваш и търсиш справедливост в съда и водиш брата си на съд и казваш – да плати, да бъде наказан, съществува справедливост в този свят! И нашият Бог казва – я, чакай, сега искаш справедливост – когато Аз те съдих, защото не искаше справедливост и казваше – Господи, ако забелязваш беззаконията, кой ще устои Господи, почакай сега и не гледай всичко със справедливост, прости ми, прости ми! Той казва – Аз ти простих всички дългове – каквото и да си ми дължал, Аз не се отнесох справедливо. Бог не е справедлив, Бог е човеколюбиво несправедлив, за Бога едно и едно не прави две; за Бога едно и едно прави колкото Той иска, стига само да спаси Своего създание. Бог ни спасява не чрез Своята справедливост, а чрез Своего човеколюбие и любов. Той ни дава пример на етос, пример на дух, пример на сърце. И казва – Аз толкова много те обичам, Аз толкова много ти прощавам, вие защо не правите същото? И казваш – откъде знаеш, че не правим същото? И го казва по-надолу, в онази притча, която ти казах за слугата- този опростен слуга, на когото царят опростил всичко, отишъл и намерил един негов другар, тоест негов ближен, който бил в същата категория като него. Той му дължал сто динария. Първият дължал десет хиляди таланта, а другият сто динария – много по-малко, съвсем малка сума, и въпреки това, въпреки че преди малко получил опрощение, получил благодатта на велики Цар, на Бога, преди малко приел Божията благодат, то в следващия момент какво направил? *И като го хвана, му каза: дай ми, това, което ми дължиш! Върни ми обратно дълга. Какво ти дължи? Пръстта дължи на пръстта? Пръст си и ти, човече мой, и ако са**

се отнесли зле с теб, пръст е и другият, и ти си пръст, и двамата някога ще умрете. И двама пред Бога сте немощни Божии създания; нима и ти, и той не сте не грешни? Добре, какво недоумяваш сега, недоразумение между грешници, между престъпници, караница между затворници, всички сме престъпници и затворници пред Бога! Не би ли трябвало тази греховност, тази наша обща греховност да ни обединява, да ни прави по-дружелюбни и да казваме- *какво да ти кажа, брате, днес ти ми говори остро, вчера аз ти говорих остро, не помниш ли? Разбирам те, прощавам ти, ела да се подвизаваме, и двамата да се борим, както Бог ни иска, да се поправим! Дай ми ръката, да те целуна, да ми простиш и да ти простя и пак отначало да се подвизаваме.* Не е ли така? Нима всички не сме едни и същи? Хора сме. Всички сме виновни пред Бога. И въпреки това - Не! - казва той. А преди малко е получил опрощение! Виж, нищо не го е докоснало, а казва на своя ближен- *искам да ми дадеш всичко сега!* И падна – се казва – другарят му в нозете, молеше го постоянно и казваше - *моля те!* Той му казвал същите думи *имай търпение, моля те, всичко ще ти върна,* които той самият казал преди на царя – същите думи- припомни си, за да се трогнеш. Ти не каза ли преди малко *Смили се над мене!* на своя господар? И Той те съжали. Добре, сега и другият ти казва – *смили се над мене, съжали ме и ще направя каквото мога, за да ти върна парите.* Но той не рачи: той не искал и отишъл и го хвърлил в затвора докато намери начин да ги върне. Други обаче видели тази негова коравосърдечна постъпка - не съществува по-лошо нещо от коравосърдечието, от християнското коравосърдечие, от немилосърдието, от жестокостта на християните, на хората от Църквата, което много пъти кара хората от света да ни сочат с пръст и не след дълго дори да спрат да ни обръщат внимание и да казват – *зная ги и тези. Опитах ги, не отивай, не се забърквай с християни, занимават се със съдилища, по-лоши са и от светските хора, жестоки, търсят справедливост докрай, там искат да платиш, да те унизят, да те принизят, да те видят как падаш в краката им.* Нима това е Христовият етос? Възможно ли е това да го прави един човек, който редовно се изповядва? Човек, който се причастява!? Колко пъти си се причастил в живота си? Много. За да не питам това, ние, клириците, колко пъти се причастихме и колко св. Потири употребихме? И колко пъти в нас, и в тебе, и в мене влезе този океан на опрощението от Бога, Неговото пресвято Тяло и Кръв, Неговата благодат и милост? Нищо ли не ни е докоснало? Нищо ли не е могло да смекчи малко тази свирепост на сърцето и от немилосърдни да ни направи милосърдни? Да, казваш, че понякога се трогваш. Не говориш на брата си, държиш се високомерно и правиш физиономии на детето си или на майка си, на приятеля си, на съседа си, жесток си спрямо мъжа си, жена си, детето си, а във вените ти тече Христовата Кръв?! Как може тази Кръв да се движи в теб, тази Кръв, която е изтекла на Голгота и тази Кръв вика за опрощение, за милост, за милосърдие, как можеш да носиш тази Кръв в себе си, тя да се заквасва с тебе и с твоето сърце и въпреки това заквасване душата ти изобщо да не може да се закваси, да не може да те докосне и да те промени? Защо? Как става това? Каква е тази огромна злобна сила, която нося в себе си и дори Самият Бог не може да ме преобрази и да ме промени? Как пристъпвам към Тайнствата на Църквата и не приемем в себе си преобразяващата благодат на тези Тайнства и динамиката, която те крият? Не е ли трагично?

Виждал съм светски хора да прощават, от човешко благородство, да казват *имам добри обноси, благороден съм, прощавам ти, не искам да изпадна в дребнавост, прощавам ти!* А ние, християните, да не прощаваме, да помним злото, което някой ни е причинил. Не просто да не прощаваме, а да проклинаме и да кълнем- *благославйте и не проклинайте* – казва Господ – молете се за тези, които ви

обиждат и гонят – да се молиш с любов за тях, за какво, за тяхното зло? За тяхното щастие; друг въпрос е, че тогава Бог повече те оправдава и този, който ти вреди, ще бъде смирен от Бога. Съществува тази божествена справедливост – тази ръка, която те удря постоянно и мъчи, ако ти не ѝ отмъстиш, Бог ще дойде, ще я удари и ще я сложи на мястото ѝ, но Бог, а не ти. Ти не трябва да изкарваш от себе си отмъстителност, неприятност, злоба, кълнене. Възможно ли е да кълнеш и да мислиш, че си християнин и да се осмеляваш да пристъпваш към св. Причастие? Изкарвайки от ума и сърцето си, но и от устата си проклетия – да кълнеш детето си, да казваш на детето си тежки думи, за бъдещето му, за неговите деца, *радост да не видиш! Сладък хляб да не ядеш никога в живота си!* – това думи ли са? Осмеляваш се, говориш така, изкарваш такава злоба, а носиш името християнин и другите мислят, че си християнин. *Имаш име, че си жив, но си мъртъв в душата, мъртва е, душата ти е умряла* – така пише в Откровението. И горко ни, братя, ако сме такива, горко ни! Св. ап. Павел казва – ако участвате в Тайнствата на Църквата и главно в св. Причастие и сте толкова непоправими и неблагодарни спрямо Божията милост, внимавайте, това ще се окаже за зло – това значат думите *не за съд или осъждане* – това осъждане така ще дойде. Какво ще рече осъждане? Осъждането неопределено ли е? Ще дойде и осъждането в живота ти – в теб влиза Тялото и Кръвта на Господа, в влиза теб опрощението, което получаваш в Изповедта и след това ти оставащ непоправен и дори по-лош и вместо да прощаваш и да обичаш, отмъщаваш и наказваш. Другите слуги отишли при господаря и му казали – *господарю, ти му прости, но след това той се отнесе много жестоко с един друг човек*. Той го извикал отново – се казва – рабе лукави, лукав си, плачеше преди малко, коленичеше се и казваше *Прости ми!* и ти простих, тогава не те нарекох лукав, Аз винаги давам възможности, но има и един край, една безапелационна отсъда в даден момент, където нещата ще си отидат на мястото си. Аз ти простих всичко, защото ме помоли, а ти не трябваше ли? Не ми харесва думата *трябва*. И Бог го взел и му казал: не трябваше ли, но не като дълг или задължение, не казва *трябва* като добро поведение, а като любочестие, сякаш му казва – детенцето ми, нямаше ли малко любочестие в себе си? Поне малко? Такава доброта показах към теб! Не трябваше ли и ти малко да проявиш милост! И в крайна сметка кого би помилвал? Мене, Бога? Не. Твоя другар – пръстът. Ти си пръст и той е пръст, и той е човек като тебе, човек е. Защо беше толкова жесток към ближния си? Както и Аз те помилвах, показах милост към тебе – ти показва ли същата милост?

И накрая, се казва, че господарят се разгневил и го предал на мъчители докато върне всички дългове, които дължал, тоест този човек никога няма да се издължи и винаги ще се измъчва, това ще рече. И Господ завършва притчата – сецате ли се как започнах тази притча: Господ казва *царството небесно ще се оприличи*, тоест Той иска да ни даде представа за рая, какво ще рече рай. Раят ще рече милосърдие, царството Божие ще рече доброта, ще рече любов, ще рече топлина, ще рече прегръдка, ще рече целувка, ще рече любов, топло сърце – това ще рече раят. Раят не означава справедливост, това, което казват някои – *дори този да отиде в рая, аз не искам да бъда с него!* В рая могат да се окажат някои, които ти не понасяш, с които не искаш да бъдеш. Това много пъти говори за нашето неблагоприятно сърце и невежеството ни, не знаем какво е раят, не ни е трогнала тази реалност и не искаме да платим цената, за да влезем в него. Харесват ни върховете, но искаме да се изкачим без да ходим, без да изтрием обувките си, без да има мазоли по нозете ни, не става. Затова Христос завършва тази притча и казва – *Тъй и Моят Отец Небесен ще стори с вас, ако всеки от вас не прости от сърце на брата си прегрешенията му*. Внимавайте, Господ Исус

Христос е казал, че Небесният Мой Отец ще се отнесе с вас така, ако и вие не простите на брата си от все сърце си. От сърце, от душа да се научим да прощаваме чуждите прегрешения. Колко е трудно и колко просто да отидеш в рая – само това да правиш, само добрина в сърцето да имаш, само душевна сладост да имаш, както ми каза един светогорски монах от манастира Дионисиу; много възрастен, никога не е чувал радио и ми каза – когато си Божий човек, целият си сладък. Как ще се получи този сладък вкус? Много горчив вкус даваме на другите, когато се обръщат към нас. Къде е тази сладост, която другият ще почувства в душата, когато се доближи до теб и те опознае? Къде е тази доброта?

Как нашият живот е станал такъв ад! Питаш къде ще отидем там - където живееш сега, там ще отидеш и после. Ако отсега живееш този ад на немилосърдието, ако отсега живееш този ад на злобата, на омразата, на отмъстителността, на коравосърдечието, как да отидеш в рая? Няма да можеш да отидеш в рая, няма да искаш да отидеш в рая, защото на друго си свикнал.

Превод: Константин Константинов